

UDENRIGSMINISTERIET

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

14. april 2004

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Trafikministeriets grundnotat om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 91/440/EØF om udvikling af Fællesskabets jernbaner, KOM(2004) 139 endelig.

P. H. Orskov

Dato : 13. april 2004
J.nr. : 601-67
Sagsbeh. : JGa, lokaltelefon 23454
Org. enhed : 6. Kontor

Grundnotat om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 91/440/EØF om udvikling af Fællesskabets jernbaner, KOM(2004) 139 endelig

Resumé

Forslaget indebærer en åbning af medlemsstaternes jernbanenet for international passagertransport og for cabotage-(indenrigs-)transport i forbindelse med international passagertransport fra 1. januar 2010.

1. Baggrund og indhold

Forslaget til direktiv er modtaget i Rådssekretariatet den 5. marts 2004. Det er fremsat under henvisning til EU-traktaten, særlig artikel 71, og vil skulle vedtages med kvalificeret flertal efter procedurene i artikel 251 (fælles beslutningstagen).

Forliget den 16. marts 2004 mellem Rådet og Europa-Parlamentet om Europa-Kommissionens forslag til EU's 2. jernbanepakke indebærer, at Rådets direktiv 91/440/EØF om udvikling af Fællesskabets jernbaner ændres, således at EU-landene åbner deres jernbanenet for godstransport senest den 1. januar 2006.

Markedsåbningen for passagertransport er dog fortsat begrænset til internationale sammenslutninger af jernbanevirksomheder, der har ret til at udføre transittrafik i de medlemsstater, hvor de til sammenslutningen hørende jernbanevirksomheder er etableret, samt ret til at udføre transittrafik i andre medlemsstater med henblik på udførelse af international transport mellem de medlemsstater, hvor de til sammenslutningen hørende jernbanevirksomheder er etableret.

Europa-Kommissionens forslag indebærer en åbning af medlemsstaternes jernbanenet for international passagertransport og for passagertransport mellem indenlandske stationer i forbindelse med international passagertransport. Markedsåbningen gælder for alle jernbanevirksomheder, der er etableret inden for EU.

Det følger videre af Kommissionens forslag, at medlemsstaterne under visse betingelser har mulighed for at begrænse markedsadgangen af hensyn til økonomien i jernbanepassagertransport, der er omfattet af kontrakter om offentlig servicetrafik.

Kommissionen understreger i sin begrundelse for forslaget, at jernbanevirksomheder for at kunne udnytte markedsåbningen fortsat skal være i besiddelse af rullende materiel og lokomotivførere, der er godkendt i den medlemsstat, hvor der skal køres samt sikkerhedscertifikat, der er udstedt af den pågældende medlemsstat.

2. Gældende dansk ret

- Lov om jernbanevirksomhed m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 310 af 28. april 2003.
- Lov nr. 1317 af 20. december 2000 om amtskommunernes overtagelse af de statslige ejerandele i privatbanerne
- Bekendtgørelse nr. 59 af 2. februar 2004 om tildeling af jernbaneinfrastruktur (kanaler) m.v.

3. Høring

Forslaget er sendt i høring hos følgende institutioner, virksomheder og organisationer:

Akademikernes Centralorganisation, Amtsrådsforeningen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdsgiverforeningen for Handel, Transport og Service, ARRIVA Danmark A/S, Banedanmark, Danmarks Transport-Forskning, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Industri, Dansk Jernbaneforbund, Danske Busvognmænd, DSB, Forbrugerrådet, HK/Stat, Trafik & Jernbane, Hovedstadens Udviklingsråd, HTS, Det Kommunale Kartel, Kommunernes Landsforening, Landbrugsrådet, Landsorganisationen i Danmark, Metro Service A/S, NOAH-Trafik, De samvirkende Invalideorganisationer, Specialarbejderforbundet i Danmark, Statsansattes Kartel, Sund og Bælt Holding A/S, Ældre Sagen, Ørestadsselskabet I/S, Øresundsbrokonsortiet.

Et supplerende grundnotat vil blive fremsendt, når høringssvarene foreligger.

4. Lovgivningsmæssige- og statsfinansielle konsekvenser

Gennemførelsen af forslaget i dansk ret vil kræve en ændring af lov om jernbanevirksomhed m.v. Der vil blive tale om indgreb i amtsbanernes ene-

ret, hvilket kan medføre krav om erstatning, hvis ikke der kan indgås en frivillig aftale om markedsåbning med amtsbanerne.

Mulige erstatningskrav i forbindelse med indgreb i amtsbanernes eneret vurderes ikke at medføre væsentlige statsfinansielle konsekvenser, idet eneretten vurderes at være af beskeden værdi.

5. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Jernbanevirksomhederne vurderes kun at ville benytte den påtænkte markedsåbning for passagertransport i mindre omfang. Forslaget vurderes på den baggrund ikke at indebære væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser.

6. Proportionalitets- og nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at det vil være nødvendigt at vedtage retsakter på fællesskabsniveau, hvis jernbanepassagertransportens transportsandel fra 1998 skal kunne fastholdes frem til 2010 ved at stoppe tilbagegangen og revitalisere jernbanepassagertransportens struktur, volumen og markedsandel. Målet kan ikke nås ved foranstaltninger på medlemsstatsniveau. Den enkelte medlemsstat kan vedtage og gennemføre de nødvendige juridiske rammer for at åbne medlemsstatens eget jernbanemarked, men har ikke indflydelse på organiseringen og struktureringen af jernbanemarkedet i andre medlemsstater, selv om dette kan have stor betydning for international jernbanetransport, navnlig hvor der er en jernbaneforbindelse mellem medlemsstaterne. Medlemsstaterne har mulighed for at indgå bilaterale eller multilaterale aftaler for at organisere internationale passagerforbindelser. Det vil dog indebære en uacceptabel opdeling af det indre marked.

Forslaget er ifølge Kommissionen proportionalt i forhold til de mål, det søger at opnå, da det kun i mindre omfang ændrer de eksisterende juridiske rammer og er begrænset til at regulere markedsadgang. Vigtige bestemmelser for internationale passagerforbindelser såsom kapacitetstildeling og harmonisering af tekniske standarder er allerede blevet vedtaget og i vidt omfang gennemført i medlemsstaterne. Forslaget er begrænset til international passagertransport og ændrer ikke ved de eksisterende juridiske rammer vedrørende offentlig serviceforpligtelser og kontrakter. Yderligere juridiske midler til at lette markedsåbningen bliver foreslået inden for rammerne af forordningen om passagerers rettigheder og forpligtelser ved internationale jernbaneforbindelser, jf. grundnotat om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om rettigheder og pligter gældende for passagerer i international tog trafik. KOM(2004) 143 endelig.

Regeringen er enig i, at forslaget er i overensstemmelse med proportionalitets- og nærhedsprincippet.

7. Tidligere forelæggelser i Europaudvalget

Sagen blev forelagt Europaudvalget til orientering den 3. marts 2004.